

Hietalahden telakka
Ruoholahden Suomi-Venäjä seura
30.10.2013

Eteläranta 10
00130 Helsinki, Finland

Romanov pereulok, 4
125009 Moscow, Russia

René Nyberg
CEO, Ambassador

+ 358 50 420 3840
rene.nyberg@eastoffice.fi

"Minun Venäjäni"

Minun Venäjälläni on monet kasvot:

Tietysti **Neuvosto-Venäjä**, joka perustui valheeseen ja väkivaltaan ja jota ei enää ole. Se tuhoutui omaan mahdottomuuteensa, mutta se saavutti kuitenkin kolme asia: Bolševikit opettivat kansan lukemaan ja kirjoittamaan, luonnontieteet nostettiin maailman huipulle ja Saksa lyötiin sodassa. Lopulta voitto Hitleristä oli NKP:n vallan ainoa legitimizeetti.

Kun Neuvostoliitto hajosi, valuuttavaranto oli painunut alle 50 miljoonan dollarin. Venäjän varantojen kokonaismäärä on tänään yli 500 miljardia dollaria.

Uusi Venäjä ei ole Neuvostoliitto ja vaikka se on eurooppalainen valtio, se ei ole eurooppalainen yhteiskunta. Mutta Venäjä on "ruplan maa" lainatakseni Pekka Sutelan kirjalleen antamaa osuvaa nimeä. Rupla on raha siinä kuin mikä muu raha tahansa ja kelpaa muun muassa Stockmannilla eurojen rinnalla.

Ihmisten Venäjä, jossa venäläiset huolimatta kaikista vaikeuksista ovat nyt jo yli 20 vuotta voineet nauttia Venäjän historiassa ennen näkemättömistä henkilökohtaisista vapauksista. Vapaudesta matkustaa, vapaudesta valita työ- ja asuinpaikka ja vapaudesta käyttää omia varojaan haluamallaan tavalla. Vapauksista huolimatta ihmiset kärsivät Venäjän yhteiskunnan epävarmuudesta ja huonosta toiminnasta. "*Dysfunctional*" kuvaa osuvasti uuden Venäjän suurinta heikkoutta, puuttuvaa oikeusturvaa ja korruptiota kaikilla tasoilla, myös arjen elämässä.

Suomen Venäjä, sillä raja on auki, eikä enää sulkeudu. Tämä on Suomen ja Venäjän "*the new normal*". Neuvostokausi ja suljettu raja oli poikkeus ja jää historiaan parenteesina. Suomessa käytävä keskustelu viisumivapaudesta on harhaista, sillä ensinnäkään kysymys ei ole Suomesta, vaan Schengen-maista, joiden päätöksenteossa Suomen sana

painaa, muttei yksin ratkaise. Toiseksi viisumivapaus tulee asteittain. Jo nyt vallitsee erään tasoinen vapaus, sillä jokainen hakija, jonka passi on kunnossa ja jolla ei ole rikkomuksia edellisiltä matkoilta saa helposti monikertaviisumin Suomeen. Itse en edes voi kuvitella, että Suomi tai muut Schengen maat luopuisivat rajatarkistuksista. Joten olkaamme huoleti, asiat ovat hyvin hallinnassa.

***

Muistan yhä hämmästykseni, kun näin ensimmäistä kertaa venäläisen perheen Helsingin kaduilla - *nana, mama u ребенок* eli isä, äiti ja lapsi. Vuosi oli ehkä 1992. Silloin tajusin, että maailma oli muuttunut. Perhe erottautui vielä silloin pukeutumisellaan, mutta kysymyksessä oli uuden ajan airut. Neuvostoaikana perheen ei sallittu matkustaa, edes aviopuoliso ei voinut lähteä mukaan matkalle. Neuvostoturistit liikkuiivat tarkasti vartioituina ryhminä Inturistin eli KGB:n tiukassa valvonnassa.

Venäläisten nopean vaurastumisen myötä matkustaminen on yleistynyt ja saavuttanut valtavat mittasuhteet, mikä näkyy niin Lappeenrannassa kuin Helsingissä ja Uuden vuoden tienoilla Pohjoisen hiihtokeskuksissa. Jälkeenpäin on selvää, että nimenomaan neuvostoaikaiset matkustusrajoitukset olivat erityisen vihattuja.

Matkustaminen tunnetusti avartaa. Matkustamisen riemu on aitoa ja se heijastaa sitä syvää nöyryytystä, jota neuvostojärjestelmän matkustusrajoitukset merkitsivät kaikille, jopa korkeassa asemassa olleille. Ei ole epäilystäkään, että matkustaminen on muuttanut venäläisten maailmankuvaa, vaikka ulkomaanpassin omaavien venäläisten osuus väestöstä on alle 20 %. Kysymys on Venäjän aktiiviväestöstä, eliitistä ja vaurastuneesta keskiluokasta. Määrällisesti puhutaan kuitenkin kymmenistä miljoonista.

Venäläiset ovat yllättäneet minut monesti myöhemminkin. Muistan, kun eräs tuttu moskovalainen pariskunta yhteiskunnan huipulta kertoi minulle ohimennen, että he käyvät viikonloppuisin hiihtämässä murtomaata Lahdessa. En uskonut korviani, mutta pakkohan minun oli uskoa, kun he kehuivat keksimäänsä ratkaisua. Helsingin yöjunaan nouseaan torstai- tai perjantai-iltana ja aamulla yhdeksän maissa ollaan Lahdessa. Majoittumisen jälkeen mennään ladulle ja tällä tavalla hiihdetään tilanteesta riippuen kaksi tai kolme päivää. Takaisin matkustetaan samalla tavalla, ja kun juna saapuu klo kahdeksan maanantai- tai tiistai-aamuna Moskovaan, mennään suoraan töihin.

Olin aidosti hämmästynyt, vaikka muistan hyvin, ettei 2000-luvun alun Moskovassa ollut kunnan latuja, eikä edes kaupungin ulkopuolella varsinaisia hiihtokeskuksia. Tilanne on tänään parempi, mutta Suomen murtomaalaturjontaa ei voita mikään maa, paitsi ehkä Norja.

Tarina jatkuu. Varakas ystäväpariskuntani totesi, että raskaaksi käy ja siksi he päättivät rakentaa talon Saimaan rannalle, parhaille norppavesille. Heillä on Vainikkalassa autopaikka, mutta he kulkevat yhä

useammin tutun taksiyrittäjän kyydissä, jolta tarvittaessa löytyy myös tila-auto, jos vieraita on enemmän. Talo on komea ja isännän seuraava suunnitelma on rakentaa rantaan penkkejä ystäville ja naapureille, jotka haluavat tulla ihailemaan norppia. Tulevan kevättalven kohokohta on osallistuminen ystäväni Matti Viialaisen, Etelä-Savon ja kohta Etelä-Karjalan maakuntajohtajan järjestämään norppalaskentaan.

Haluan tällä esimerkillä, jonka tunnen erityisen hyvin, korostaa sitä uutta, inhimillistä ja erittäin sympaattista puolta, minkä rajan aukeaminen on tuonut mukanaan.

Istuin tässä jonkin aikaa sitten erään korkean venäläisen naisvirkamiehen vieressä konferenssissa. Hetken keskusteltuamme hän kertoi minulle viettäneensä kolme kuukautta Jyväskylän tienoilla kesällä 1998. Syy oli toisen lapsen syntymä. Äiti ja viisivuotias sisar muuttivat turvalliseen ja toimivaan ympäristöön vastasyntyneen lapsen kanssa.

Erityisesti matkustaminen on muokannut venäläisten Suomi-kuvaa, jota edes kaikkien tunteman dosentin valheet eivät ole kyenneet mustaamaan. Siitä huolimatta, että suurin osa Suomeen saapuvista venäläisistä tulee Pietarin ja Luoteis-Venäjän alueelta, määrät ovat jo nyt niin suuria, että matkustamisella on valtakunnallista merkitystä. Väitän, että se on suurin yksittäinen tekijä, joka muokkaa venäläisten Suomi-kuvaa. Tätä kuvaa kannattaa vaalia.

Eteläranta 10
00130 Helsinki, Finland

Romanov pereulok, 4
125009 Moscow, Russia

René Nyberg
CEO, Ambassador

+ 358 50 420 3840
rene.nyberg@eastoffice.fi